

JACQUES SONCK – Portraits 1977-2019 – 25th January - 31st March 2024 at Fondation A Stichting
'Onze kleurrijke straten door de lens van een zwart-witfotograaf' by Nina Dillen on January 31st 2024 in De
Tijd, p. 12.

12

DE TIJD WOENSDAG 31 JANUARI 2024

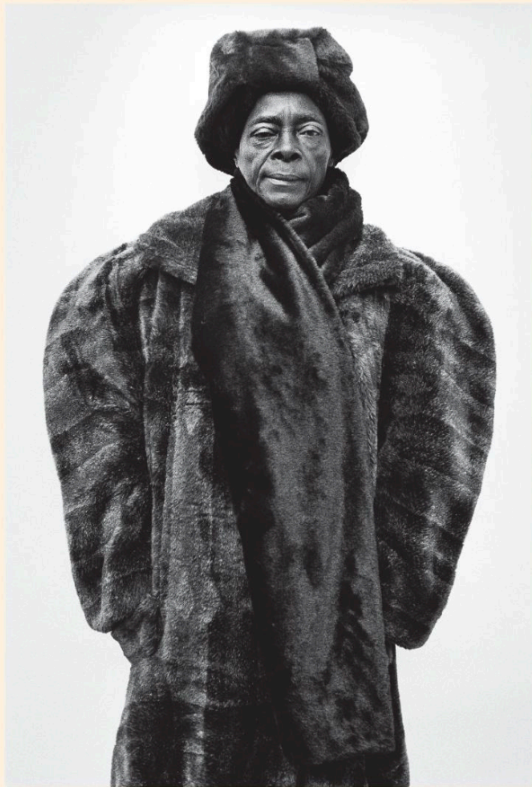
Cultuur

Onze kleurrijke straten door de lens van een zwart-witfotograaf

Mag ik een foto van u maken? Vanuit die simpele vraag vertrekt het werk van fotograaf Jacques Sonck. Zijn solo-expo 'Portraits 1977-2019' in Brussel toont een dwarsdoorsnede van de bijzondere persoonlijkheden die ons kleine land rijk is.

Alle geportretteerden staan voor een onopvallende achtergrond en kijken frontaal in de lens, vaak ernstig. Dan houden de gelijknissen op.

© JACQUES SONCK / COURTESY GALLERY FIFTY ONE

NINA DILLEN

Vreemd dat er nog geen werkwoord bestaat voor 'vanop een bankje naar voorbijwandelende mensen kijken'. Soncken zou passen. De in Gent geboren fotograaf Jacques Sonck is al bijna vijftig jaar een fanatieke observator van iedereen die zijn blik kruist in het straatbeeld, voor al rond Gent, Antwerpen, Brussel of de Belgische kust. Wie hem om welke reden dan ook opvalt – een spleetje tussen de tanden, een bijzonder kledingstuk, een accessoire – vraagt hij om ter plekke plaats te nemen voor zijn analoge lens. De oppervlakkige ontmoetingen duren maximaal 15 minuten, maar resulteren in vezdelgende zwart-witportretten. A Stichting in Brussel stelt een selectie van 120 portretten tentoon die Sonck tussen 1977 en 2019 maakte. 'Ik volg altijd mijn buitgevoel', zegt Sonck, terwijl we door de drie zalen met zijn foto's struinen alsof we al 'sonckend' een willekeurige straat inslaan. 'Ik zoek naar iets ongewoons waarvan ik denk dat het een interessant beeld kan opleveren. Meestal zit mijn gevoel juist.' Interessante beelden leverst het zeker op. Alle geportretteerden staan voor een onopvallende achtergrond en kijken frontaal

taal in de lens, vaak ernstig. Tot zover de gelijknissen. De foto's tonen een alle-gaarte van mensen die elk op hun manier bijzonder zijn, en tegelijk heel gewoon. Want wat is normaal? En bestaat dat wel? Een bebrilde man met pijp in de mond tuurt guldig in de lens. Een vrouw in badpak poseert trots, terwijl een man op de achtergrond een stukje show probeert te stelen en een derde er het zijne van denkt. Een zakenman in onberispelijk maatpak loopt rond op hoge hakken. De foto's stralen oprechtheid uit en krijgen daardoor iets hartelijks. Veel van de intieme, tedere beelden doen glimlachen, zonder te vervallen in spot met de soms excentrieke figuren. Eddy Merckx Enkele bloedernstige, en daardoor net komische, foto's van tweelingen in assorti outfits knipogen naar het werk van de Amerikaanse fotografe Diane Arbus (1923-1971). Met als grote verschil dat Sonck niets wil uitdrukken over de sociale positie van zijn modellen. De anonieme portretten krijgen ook nooit een titel mee. 'Het maakt me niet uit wie die mensen zijn, wat ze doen of hoe oud ze zijn. Het gaat me puur over de foto', zegt hij. Op smalltalk dan wel diepzinnige babbel met zijn modellen zal je de introverte man dan ook niet betrapen. 'Het is de paradox van

mijn werk. Het ligt niet in mijn natuur een praatje te slaan met wildvreemden. Maar deze vorm van fotograferen dwingt me ertoe. Wat goed is, anders zou ik geneigd zijn mezelf te veel op te sluiten.' Het merendeel van de tentoongestelde foto's in A Stichting werd op straat gemaakt. Vanaf de jaren 90 maakte Sonck ook portretten in zijn studio, als hij een detail ziet dat hij in close-up wil fotograferen. Dat de expo met een grote muur van zijn studiofoto's opent, is qua volgorde in de scenografie enigszins jammer. Hoewel de beelden kwalitatief zeker even geslaagd zijn, drukken de straatfoto's de spontaneïteit van die diverse straatbeelden beter uit. Een omgekeerde opbouw van het parcours lijkt daarom logischer. Los van de tweedeling tussen straat- en studiofoto's hangen de beelden niet in chronologische volgorde. Met oog voor detail kan je de tijdgeest wel herkennen aan kledingstukken, kapsels of subculturen. 'De expo gaat over jezelf zijn en anders kunnen zijn dan anderen', zegt Sonck. 'In de recentste foto's zie je meer leden van de lgbtq+gemeenschap, wat in de jaren '70 nog niet het geval was. Die diversiteit maakt het werk interessanter. Ze sluipt er spontaan in. Ik focus nooit op bepaalde subgroepen en werk niet in thematische reeksen.' De tijdloos ogende portretten vertellen

Profiel

Jacques Sonck is in 1949 geboren in Gent, waar hij ook woont. Hij studeerde fotografie aan NaraFi in Brussel en werkte tot 2009 als fotograaf voor het culturele departement van de provincie Antwerpen. Hij maakt op straat sprekende zwart-witportretten van onbekenden waarin hij iets bijzonders ziet.

zo ook iets over de maatschappelijke context. 'In dat documentaire element schuilt voor mij de sterkte van fotografie', zegt Sonck. 'Een schilder kan om het even wat op het doek aanbrengen, maar als fotograaf leg je onvermijdelijk altijd een link met de realiteit. Mijn allereerste straatportret dateert van 1975: een foto van een kind op een fietsje met een sticker van Eddy Merckx erop. Dat detail vertelt meteen een stukje geschiedenis. Al hoop ik dat mijn foto's naast het documentaire karakter ook een artistieke waarde hebben.' 'Jacques Sonck, Portraits 1977-2019' loopt tot 31 maart bij A Stichting in Brussel. fondationstichting.com

Standaardwerk van Vesalius over menselijk lichaam onder de hamer

Bij Christie's kan nog tot vrijdag online geboden worden op de tweede versie van 'De humani corporis fabrica libri septem' van Andreas Vesalius. Het standaardwerk over anatomie kan 1,2 miljoen euro opbrengen.

KOEN VAN BOXEM

De Zuid-Nederlandse arts en anatoom Andreas Vesalius (1514-1564) publiceerde in 1543 de eerste versie van zijn 'De humani corporis fabrica libri septem'. Dat was het eerste naslagwerk over de menselijke anatomie en geldt tot vandaag als een meesterwerk. In zeven boeken legde Vesalius in woord en beeld precies uit hoe het menselijk lichaam in elkaar zat. Het naslagwerk was revolutionair en een typisch product van de renaissance: alle bestaande wetenschap werd in vraag gesteld. In de anatomie ging het om de opvattingen van de Griekse geleerde Galenus, die in de 3de eeuw na Christus leefde. Volgens hem werd het menselijk lichaam gedomineerd door vier levenssappen (bloed en gal bijvoorbeeld) die elk een eigen temperament hadden. Die leer ging meer dan 1000 jaar mee. Vesalius was aanvankelijk een adept van Galenus, maar geleidelijk begon bij hem het idee te rijpen dat het lichaam anders in elkaar steekt. Hij kwam tot die bevinding op basis van een gedetailleerde ontleding van het menselijk lichaam. Dat was de kracht van zijn werk: hij baseerde zich op waarnemingen. Na de publicatie van de eerste editie werkte Vesalius naarstig verder aan aanvullingen. Die bundelde hij in 1555 in de tweede editie. Daarvan heeft Christie's nu een exemplaar aan. De geschatte waarde bedraagt 800.000 tot 1,2 miljoen euro. Het gaat om een erg interessant naslagwerk, omdat Vesalius het gebruikte als basis voor een derde editie. Hij bracht in die zeventien boeken 2000 duizend notities en verbeteringen aan voor een volgende versie. Die kwam er nooit. Vesalius overleed voor zijn volgende editie klaar was. **KVB**

De Munt bekrondt voor duurzaamheids-politiek

Het Brusselse operahuis De Munt heeft de Opera! Award voor 'Best Future Project' gekregen voor zijn duurzaamheidsplan. De prestigieuze Duits-internationale operaprijzen werden maandagavond uitgereikt in het Nationale Opera & Ballet in Amsterdam. Sinds 2000 analyseert De Munt de effecten van zijn activiteiten op het milieu. In 2003 kreeg De Munt een eerste ster als 'Ecodynamische Onderneming' van Leermilieu Brussel, in 2005 volgde een tweede. Sinds 2008 volgt het operahuis zijn energie- en waterverbruik ook in realtime op. Op die manier kunnen de grootste energieverbruikers opgespoord worden en onder handen genomen worden. In 2011 werden ook drie bijenkorven geplaatst op het dak van de ateliers van de Munt.